

Бенефіціарний власник та постійне представництво

Тенденції 2026

7 вересня 2026 року

kpmg.ua

Бенефіціарний власник: підходи Верховного Суду у 2026 році

Протягом 2026 року у практиці Верховного Суду прослідковувались наступні підходи до застосування правил бенефіціарного власника доходу

01

Ознаки кондуїтності

Транзитність доходу

Ключовим є дослідження того, чи підтверджують банківські виписки послідовний переказ доходу далі по ланцюгу. Якщо такі операції не є послідовними або арифметично зіставними, транзит не є доведеним.

Відсутність договірних обмежень щодо розпорядження доходами

Умови договорів не повинні містити будь-якого роду обмежень щодо розпорядження отриманим доходом. Наприклад, в контексті позик суди враховують відсутність обмежень надавати позику, визначати умови надання / повернення позики, умови оплати процентів, банківські реквізити, розпоряджатися отриманими коштами при поверненні позики чи сплаті процентів.

Джерела коштів на придбання активів

Враховується, що джерелом коштів для придбання активів (надання позик) слугував власний капітал (власні кошти) нерезидента, а не фінансування від третьої сторони.

02

Критерії щодо комерційної присутності (substance)

Самостійне несення ризиків

Нерезидент має самостійно нести ризики, пов'язані із відповідним активом. Наприклад, для позик такі ризики можуть включати: ризик зміни відсоткової ставки, кредитний ризик, ризик втрати ліквідності, ризик зміни цін на ринку, операційний ризик, ризик нормативно-правової невідповідності, судовий ризик, репутаційний ризик.

Наявність персоналу або офісу не є самостійним критерієм

Економічна присутність важлива, але її відсутність або обмеженість не є самостійною підставою для заперечення статусу бенефіціарного власника без аналізу інших обставин.

Реальне управління компанією

Ефективне управління компанією має здійснюватися її директорами. Директори повинні бути наділені фактичними повноваженнями на прийняття управлінських рішень, погодження та підписання правочинів.

Наявність спільних з компаніями групи директорів сама по собі не свідчить про порушення

Наявність директорів, які виконують функції в інших компаніях групи, не доводить автоматично відсутність статусу бенефіціарного власника, номінального характеру діяльності компанії або відсутності у неї права самостійно розпоряджатися отриманими доходами.

03

Додаткові спостереження

Використання преференційних режимів нерезидентом не свідчить про наявність ризику

Використання преференційних режимів (наприклад, режиму NID на Кіпрі) не може свідчити про те, що компанія не є бенефіціарним власником доходу.

Для встановлення статусу бенефіціарного власника пов'язаність осіб та корпоративна структура не мають правового значення

Податковий кодекс України не містить такої підстави для спростування статусу бенефіціарного власника як наявність зв'язку між компаніями, спільних бенефіціарів, пов'язаності компаній, структурування активів між компаніями тощо.

Можуть враховуватися меморандуми чи листи аудиторів нерезидента

На практиці враховувалось, що аудитори на підставі фінансової звітності нерезидента підтверджували наявність статусу бенефіціарного власника у нерезидента.

Податковий орган має виконати обов'язок з доведення відсутності у нерезидента статусу бенефіціарного власника, зокрема «дзеркальності» операцій, несення фактичних ризиків в операції третьою стороною, відсутності відповідних ресурсів, на підставі належним чином оформлених документів. Відповідні висновки не можуть ґрунтуватися на припущеннях.

Посилання: Верховний Суд, справи: № 580/6976/24 від 04.08.2026, № 480/7776/24 від 25.06.2026, № 240/9490/24 від 02.06.2026, № 480/6608/24 від 27.05.2026, № 560/9577/24 від 26.05.2026, № 140/7720/24 від 19.05.2026, № 160/21951/24 від 03.08.2026, № 580/7124/24 від 01.07.2026, № 320/44272/23 від 19.05.2026, № 120/4332/23 від 14.04.2026

Постійне представництво: підходи Верховного Суду у 2026 році

Протягом 2026 року у практиці Верховного Суду прослідковувались такі підходи у застосуванні концепції постійного представництва

01

Прийняття рішень нерезидентом здійснюється за межами України

На практиці враховувались заяви директорів нерезидента, зроблені під присягою, щодо прийняття рішень в іноземній юрисдикції (на Кіпрі) та відсутності у осіб повноважень здійснювати будь-яку діяльність в Україні.

02

Громадянство або місцеперебування директорів нерезидента не є вирішальним

Наявність у директорів / уповноважених осіб українського громадянства чи виконання ними управлінських функцій в інших компаніях групи не доводить існування постійного представництва для нерезидента. Вирішальним є не статус осіб, а фактично вчинені ними дії від імені нерезидента.

03

Дії представників допоміжного характеру не ведуть до виникнення постійного представництва

Дії представників в Україні, які не спрямовані на здійснення основної діяльності нерезидента, а мають виключно допоміжний характер, пов'язаний з оформленням окремих правових дій, що забезпечують виконання рішень, прийнятих органами управління компаній за межами України, не ведуть до виникнення постійного представництва.

04

Для визнання діяльності такою, що утворює постійне представництво, вирішальне значення має систематичність, істотність та значущість відповідних дій у загальній діяльності нерезидента

До прикладу, підписання додаткових угод до одного кредитного договору протягом 10-річного періоду та виконання функцій виконавчого органу компаній групи самі по собі не можуть свідчити про систематичність та, відповідно, постійний характер діяльності нерезидента на території України.

Постійне представництво: підходи Верховного Суду у 2026 році

Протягом 2026 року у практиці Верховного Суду прослідковувались такі підходи у застосуванні концепції постійного представництва

05 Роль представника нерезидента в Україні є технічною

Технічний характер ролі представника може впливати з умов довіреності:

(1) довіреність містить чіткий перелік повноважень; (2) повноваження обмежені рішеннями ради директорів нерезидента; (3) повноваження можуть бути реалізовані за умови інформування співдиректора - резидента іноземної юрисдикції; окремі пропозиції вимагають підтвердження обох директорів нерезидента; (4) рада директорів нерезидента має бути проінформована про всі дії, вчинені представником.

06 Участь представника нерезидента у загальних зборах українських компаній не є здійсненням господарської діяльності та не є ознакою постійного представництва

Участь представника нерезидента у загальних зборах українського товариства, голосування та підписання протоколів щодо виплати дивідендів та збільшення розміру статутного капіталу є реалізацією корпоративних прав учасника, а не здійсненням господарської діяльності нерезидента в Україні.

07 Аналіз дій представників нерезидента в Україні має здійснюватися в рамках конкретного податкового періоду

Посилання на окремі дії представників у різні роки без їх прив'язки до конкретних податкових періодів та без аналізу характеру таких дій у відповідний час не відповідає вимогам доказування у податкових спорах. Наявність або відсутність постійного представництва має оцінюватися з урахуванням обставин конкретного податкового періоду, а не шляхом ретроспективного узагальнення дій, що мали місце у різний час та за різних економічних умов.

08 Податковий орган має виконати обов'язок з доведення наявності та фактичної реалізації особами повноважень діяти від імені нерезидента в Україні

На практиці враховувалось, що в акті перевірки не було наведено документів, які підтверджували б, що фізичні особи в Україні мали повноваження діяти від імені нерезидента, укладати договори або створювати для нерезидента юридичні наслідки, або ж що податковий орган під час перевірки не аналізував фактичні дії, які могли б свідчити про здійснення нерезидентом підприємницької діяльності на території України.

Посилання: Верховний Суд: справи № 320/6823/25 від 22.06.2026, № 520/32309/24 від 16.06.2026, № 320/54865/24 від 16.04.2026, № 320/47510/24 від 11.03.2026, № 600/6890/23-а від 24.02.2026

Чим KPMG в Україні може допомогти?

Аналіз та оцінка ризиків

- Проаналізуємо відкриті податкові періоди на предмет ризиків відсутності статусу бенефіціарного власника та/або наявності постійного представництва нерезидента в Україні.
- Проаналізуємо економічну присутність нерезидента та розробимо практичні рекомендації щодо її покращення.

Підготовка доказової позиції

- Допоможемо у підготовці defence-файлу та обґрунтування статусу бенефіціарного власника або відсутності постійного представництва для нерезидента України.
- Надамо допомогу у відповіді на запити іноземних компетентних органів до нерезидента України у межах міжнародного обміну інформацією.

Супроводження комунікації з податковими органами та ведення податкових спорів

- Надамо супровід у комунікації з українськими податковими органами щодо питань, пов'язаних із застосуванням правил щодо бенефіціарного власника та постійного представництва.
- Надамо супровід та підготовку позиції в рамках судових проваджень із зазначених питань.

Підписуйтесь на новини та інсайти KPMG в Україні

ПІДПИСАТИСЯ

Олександр Бобошко

Партнер, напрям податкового
консультування
KPMG в Україні

oboboshko@kpmg.ua
+38 066 03 147 50

Вікторія Солодько

Менеджер, напрям податкового
консультування
KPMG в Україні

vsolodko@kpmg.ua
+38 098 78 981 11

Аудиторським клієнтам KPMG та їх афілійованим або пов'язаним особам може бути заборонено надання деяких або всіх описаних у цій пропозиції послуг.

kpmg.ua

Інформація, що подана у цій публікації, носить загальний характер і не висвітлює стан справ будь-якого окремого підприємства або фізичної особи. Незважаючи на те, що ми намагаємося подавати точну і своєчасну інформацію, ми не гарантуємо, що ця інформація є правильною на дату її отримання або буде достовірною у майбутньому. Ніхто не повинен діяти і покладатися на таку інформацію без відповідної професійної консультації, наданою після детального вивчення стану справ.

Назва KPMG та логотип KPMG є зареєстрованими торговими марками або товарними марками, що використовуються за ліцензією учасниками глобальної організації незалежних фірм KPMG.

© 2026 ТОВ «КПМГ-Україна», компанія, зареєстрована згідно із законодавством України, член глобальної організації незалежних фірм KPMG, що входять до KPMG International Limited, приватної англійської компанії з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників.
Усі права застережені.

Статус документа: Публічно